

CEPROM

Centar za profesionalizaciju
medija i medijsku pismenost

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

"Medijska slika dece u Srbiji 2018."

**Kako domaći mediji izveštavaju o deci i koji su najčešći
problemi, nedoumice i izazovi**

Marko Nedeljković

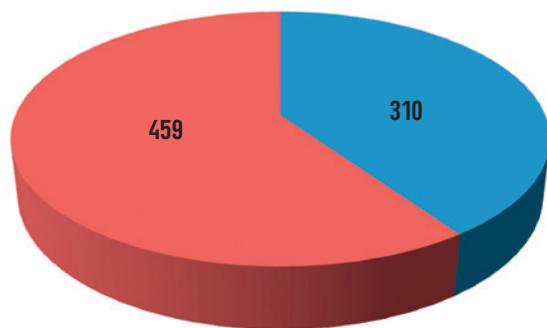
Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

- Istraživanje je sprovedeno u periodu od 20. jula do 1. oktobra 2018.
- Obuhvatilo je kompletan program televizija sa nacionalnom frekvencijom (TV RTS 1, TV Pink, TV Prva, TV O2 i TV Happy) i sedam dnevnih listova (Politika, Danas, Večernje novosti, Blic, Kurir, Informer i Srpski telegraf).
- Cilj istraživanja bio je da se analizom sadržaja utvrdi kakav je tretman dece u vodećim srpskim medijima i na koji način oni izveštavaju o deci.
- Istraživanje je sproveo Centar za profesionalizaciju medija i medijsku pismenost (CEPROM) uz projektnu podršku Ministarstva kulture i informisanja.
- Vođe istraživanja: prof. dr Veselin Kljajić i Marko Nedeljković
Istraživači: Anđela Savić, Dijana Babić, Maša Đorđević i Natalija Živanović

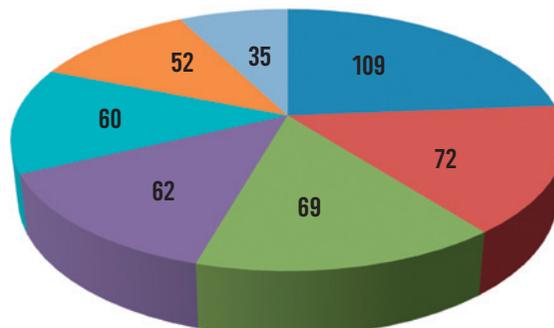
KOLIKO DOMAĆI MEDIJI IZVEŠTAVAJU O DECI

UKUPNO OBJAVA
O DECI:
769

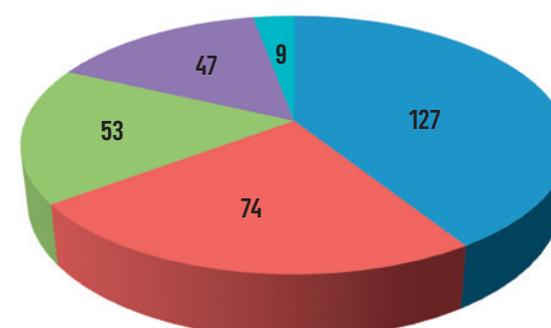
■ Dnevna štampa 459 objava
■ Televizije 310 objava

BROJ TEKSTOVA
OBJAVLJENIH U DNEVNOJ ŠTAMPI:
459

■ Večernje novosti 109 tekstova
■ Kurir 72 teksta
■ Blic 69 tekstova
■ Informer 62 teksta
■ Politika 60 tekstova
■ Srpski telegraf 52 teksta
■ Danas 35 tekstova

BROJ PRILOGA
EMITOVANIH NA TELEVIZIJAMA:
310

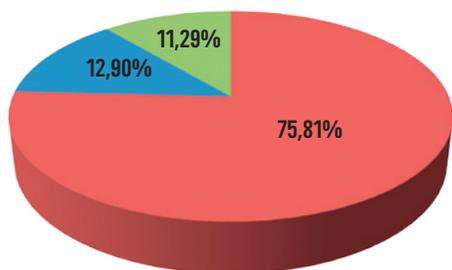

■ TV RTS1 127 priloga
■ TV Prva 74 priloga
■ TV Pink 53 priloga
■ TV Happy 47 priloga
■ TV 02 9 priloga

O nezainteresovanosti medija za decu kao društvenu grupu najbolje svedoči podatak da se na televizijama u proseku emituje manje od jednog priloga o deci dnevno u celokupnom programu (prosečno: 0,89 priloga), kao i manje od jednog teksta dnevno u analiziranim dnevnim listovima (prosečno: 0,94 teksta).

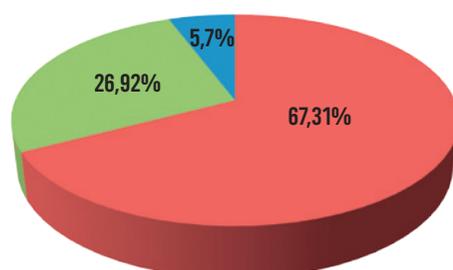
KAKVA JE KONOTACIJA TEKSTOVA O DECI U ŠTAMPANIM MEDIJIMA

INFORMER

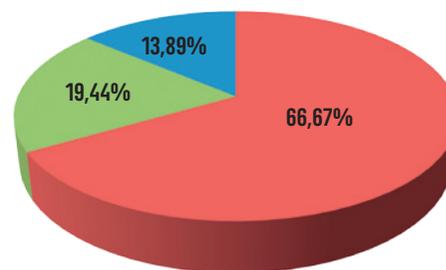
■ Negativna konotacija: 47 tekstova 75,81%
 ■ Neutralna konotacija: 8 tekstova 12,90%
 ■ Pozitivna konotacija: 7 tekstova 11,29%

SRPSKI TELEGRAF

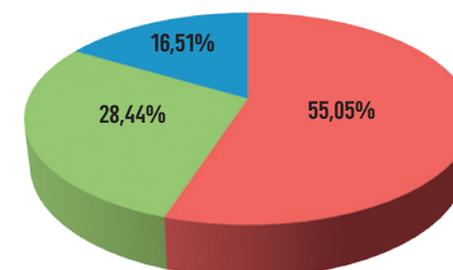
■ Negativna konotacija: 35 tekstova 67,31%
 ■ Pozitivna konotacija: 14 tekstova 26,92%
 ■ Neutralna konotacija: 3 teksta 5,7%

KURIR

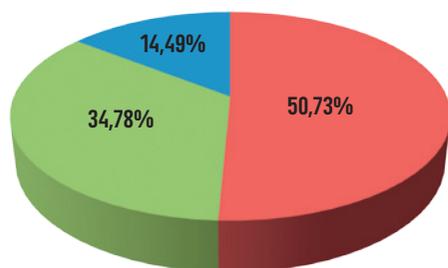
■ Negativna konotacija: 48 tekstova 66,67%
 ■ Pozitivna konotacija: 14 tekstova 19,44%
 ■ Neutralna konotacija: 10 tekstova 13,89%

VEČERNJE NOVOSTI

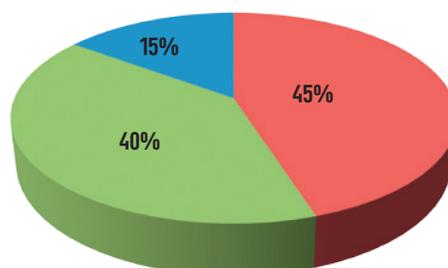
■ Negativna konotacija: 60 tekstova 55,05%
 ■ Pozitivna konotacija: 31 tekst 28,44%
 ■ Neutralna konotacija: 18 tekstova 16,51%

BLIC

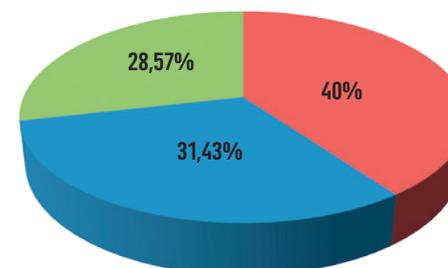
■ Negativna konotacija: 35 tekstova 50,73%
 ■ Pozitivna konotacija: 24 teksta 34,78%
 ■ Neutralna konotacija: 10 tekstova 14,49%

POLITIKA

■ Negativna konotacija: 27 tekstova 45%
 ■ Pozitivna konotacija: 24 teksta 40%
 ■ Neutralna konotacija: 9 tekstova 15%

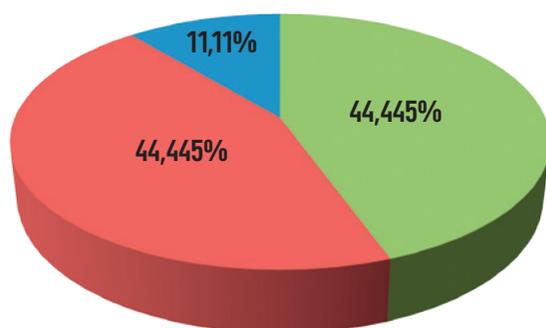
DANAS

■ Negativna konotacija: 14 tekstova 40%
 ■ Neutralna konotacija: 11 tekstova 31,43%
 ■ Pozitivna konotacija: 10 tekstova 28,57%

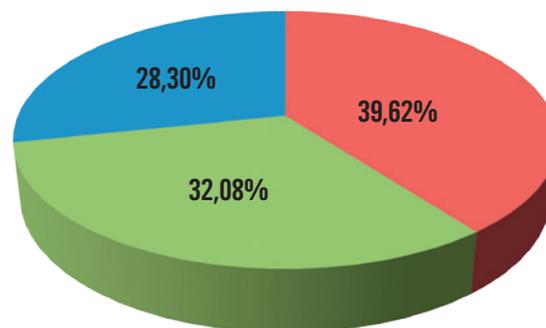
KAKVA JE KONOTACIJA PRILOGA O DECI NA TELEVIZIJAMA SA NACIONALNOM FREKVENCIJOM

TV 02

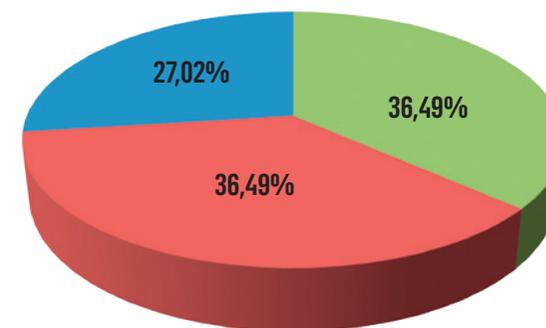
Pozitivna konotacija:	4 priloga	44,445%
Negativna konotacija:	4 priloga	44,445%
Neutralna konotacija:	1 priloga	11,11%

TV PINK

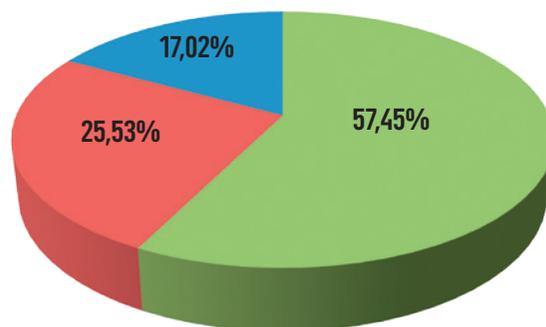
Negativna konotacija:	21 priloga	39,62%
Pozitivna konotacija:	17 priloga	32,08%
Neutralna konotacija:	15 priloga	28,30%

TV PRVA

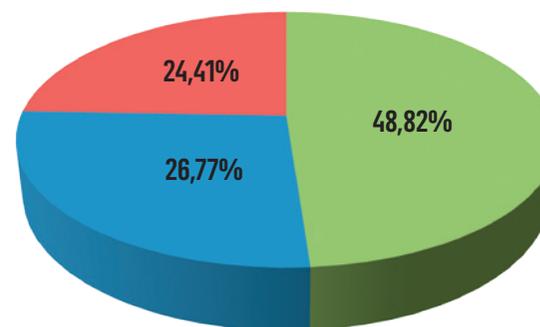
Pozitivna konotacija:	27 priloga	36,49%
Negativna konotacija:	27 priloga	36,49%
Neutralna konotacija:	20 priloga	27,02%

TV HAPPY

Pozitivna konotacija:	27 priloga	57,45%
Negativna konotacija:	12 priloga	25,53%
Neutralna konotacija:	8 priloga	17,02%

TV RTS 1

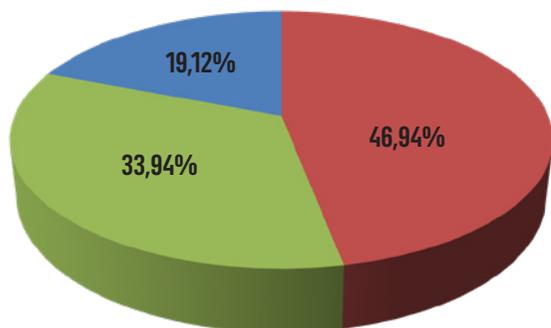

Pozitivna konotacija:	62 priloga	48,82%
Neutralna konotacija:	34 priloga	26,77%
Negativna konotacija:	31 priloga	24,41%

KAKVA JE KONOTACIJA OBJAVA O DECI U DOMAĆIM MEDIJIMA

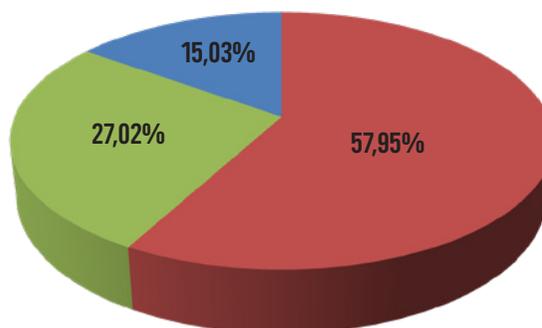
ZBIRNI REZULTATI

KONOTACIJA SVIH MEDIJSKIH OBJAVA
ZBIRNI REZULTAT ZA DNEVNU ŠTAMPU I TELEVIZIJE

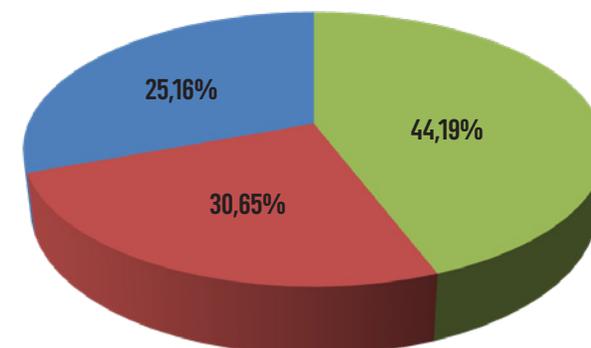
■ Negativna konotacija	361 objava	46,94%
■ Pozitivna konotacija	261 objava	33,94%
■ Neutralna konotacija	147 objava	19,12%

KONOTACIJA TEKSTOVA U DNEVNOJ ŠTAMPI

■ Negativna konotacija	266 objava	57,95%
■ Pozitivna konotacija	124 objave	27,02%
■ Neutralna konotacija	69 objava	15,03%

KONOTACIJA TELEVIZIJSKIH PRILOGA

■ Pozitivna konotacija	137 priloga	44,19%
■ Negativna konotacija	95 priloga	30,65%
■ Neutralna konotacija	78 priloga	25,16%

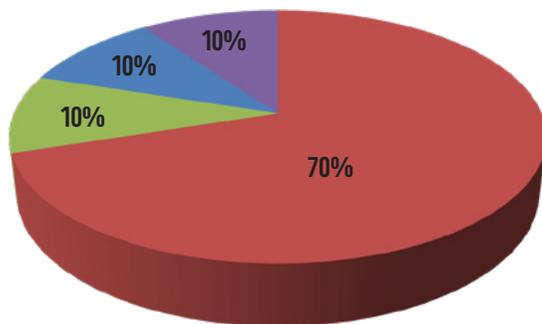
KAKVA JE KONOTACIJA OBJAVA O DECI U DOMAĆIM MEDIJIMA

- U svim dnevnim novinama koje su praćene tokom istraživanja najveći udeo čine tekstovi sa negativnom konotacijom.
- Udeo tekstova sa negativnom konotacijom kreće se od 40% koliko je zabeleženo u dnevnom listu Danas do čak 75,81% koliko je zabeleženo u dnevnom listu Informer.
- Udeo tekstova sa pozitivnom konotacijom kreće se od 11,29% koliko je zabeleženo u dnevnom listu Informer do 40% koliko je zabeleženo u dnevnom listu Politika.

- Televizije sa nacionalnom frekvencijom pokazuju veći senzibilitet prilikom izveštavanja o deci pa se udeo priloga sa negativnom konotacijom kreće od 24,41% koliko je zabeleženo na TV RTS 1 do 44,445% koliko je zabeleženo na TV 02.

KOJE TEME SU NAJZASTUPLJENIJE U DOMAĆIM MEDIJIMA

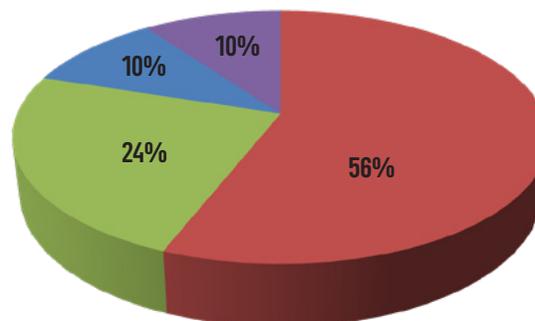
NAJZASTUPLJENIJE TEME
U DNEVNOJ ŠTAMPI

- Zlostavljanje dece, nesreće, nasilje i narkomanija - oko 70%
- Socijalna briga, pomoć, podrška i zdravlje dece - oko 10%
- Obrazovanje i edukacija dece - oko 10%
- Ostale teme - oko 10%

* Uspeši i dostignuća dece su izuzetno retko tema - na nivou statističke greške

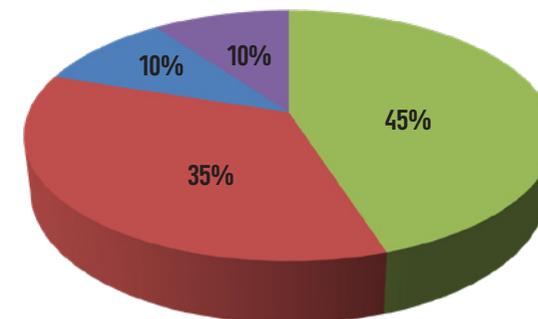
NAJZASTUPLJENIJE TEME — ZBIRNI REZULTATI
ZA DNEVNU ŠTAMPU I TELEVIZIJE

- Zlostavljanje dece, nesreće, nasilje i narkomanija - oko 56%
- Socijalna briga, pomoć, podrška i zdravlje dece - oko 24%
- Obrazovanje i edukacija dece - oko 10%
- Ostale teme - oko 10%

* Uspeši i dostignuća dece su izuzetno retko tema - na nivou statističke greške

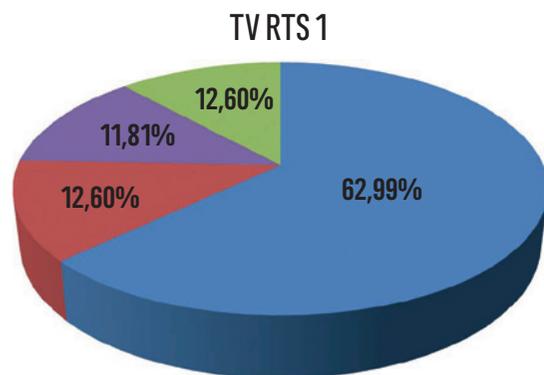
NAJZASTUPLJENIJE TEME
NA TELEVIZIJAMA

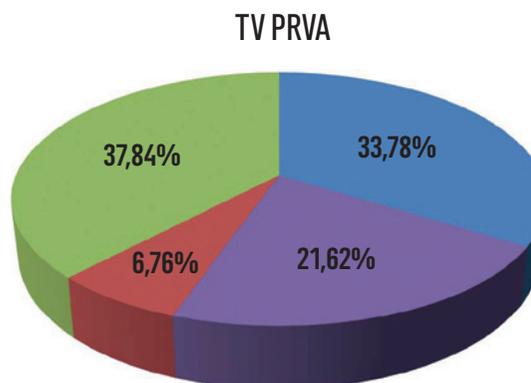
- Socijalna briga, pomoć, podrška i zdravlje dece - oko 45%
- Zlostavljanje dece, nesreće, nasilje i narkomanija - oko 35%
- Obrazovanje i edukacija dece - oko 10%
- Ostale teme - oko 10%

* Uspeši i dostignuća dece su izuzetno retko tema - na nivou statističke greške

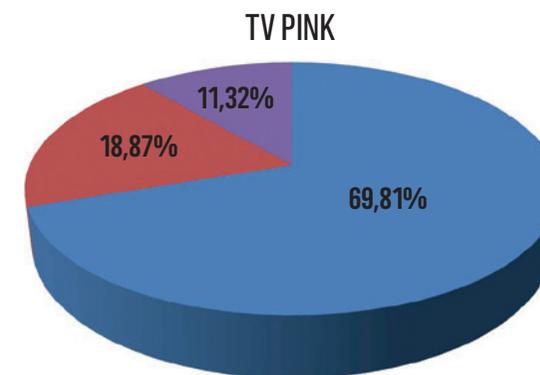
PROGRAMI SA NAJVIŠE EMITOVANIH PRILOGA O DECI NA TELEVIZIJAMA SA NACIONALNOM FREKVENCIJOM

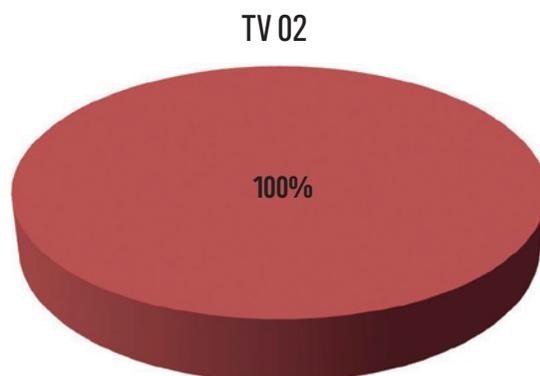
Jutarnji program:	80 priloga	62,99%
Centralna informativna emisija (centralne vesti):	16 priloga	12,60%
Vesti u drugim terminima:	15 priloga	11,81%
Ostali programi:	16 priloga	12,60%

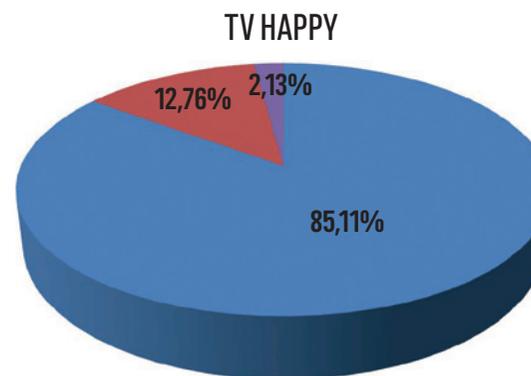
Jutarnji program:	25 priloga	33,78%
Vesti u drugim terminima:	16 priloga	21,62%
Centralna informativna emisija (centralne vesti):	5 priloga	6,76%
Ostali programi:	28 priloga	37,84%

Jutarnji program:	37 priloga	69,81%
Centralna informativna emisija (centralne vesti):	10 priloga	18,87%
Vesti u drugim terminima:	6 priloga	11,32%
Ostali programi:	0 priloga	0%

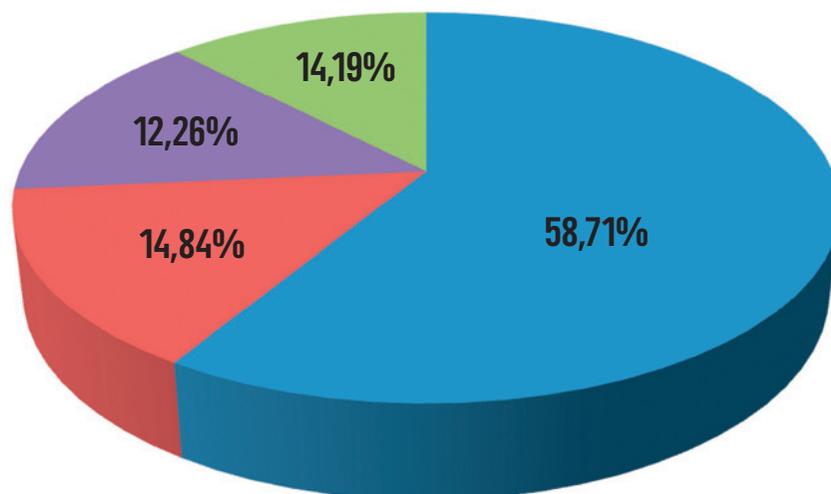
Centralna informativna emisija (centralne vesti):	9 priloga	100%
Vesti u drugim terminima:	0	0%
Jutarnji program:	0	0%
Ostali programi:	0	0%

Jutarnji program:	40 priloga	85,11%
Centralna informativna emisija (centralne vesti):	6 priloga	12,76%
Vesti u drugim terminima:	1 priloga	2,13%
Ostali programi:	0	0%

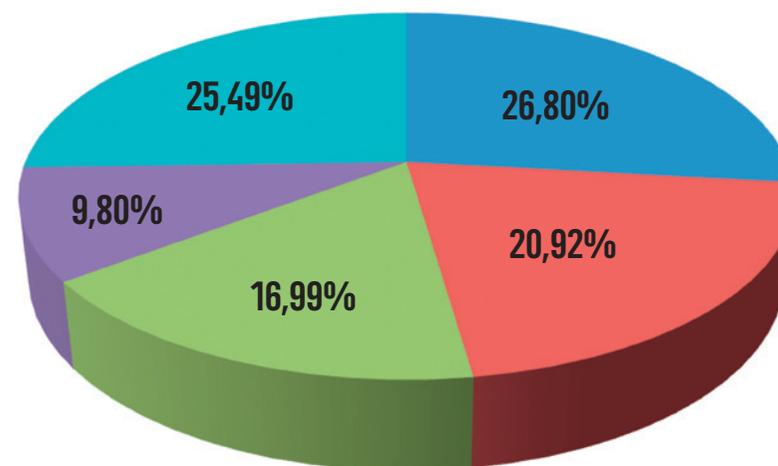
ZBIRNI REZULTATI ZA TELEVIZIJE I DNEVNU ŠTAMPU

PROGRAMI SA NAJVIŠE EMITOVANIH PRILOGA
O DECI NA TELEVIZIJAMA SA NACIONALNOM FREKVENCIJOM

■ Jutarnji program	182 priloga	58,71%
■ Centralne informativne emisije (centralne vesti)	46 priloga	14,84%
■ Vesti u drugim terminima	38 priloga	12,26%
■ Ostale emisije	44 priloga	14,19%

RUBRIKE SA NAJVIŠE OBJAVLJENIH TEKSTOVA
U DNEVNOJ ŠTAMPI

■ Hronika	123 tekstova	26,80%
■ Društvo	96 tekstova	20,92%
■ Vesti	78 tekstova	16,99%
■ Beogradska rubrika	45 tekstova	9,80%
■ Ostale rubrike	117 tekstova	25,49%

PROGRAMI I RUBRIKE SA NAJVIŠE MEDIJSKIH SADRŽAJA O DECI

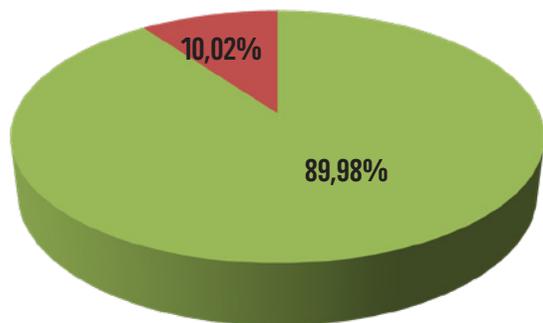
- Najveći broj priloga o deci na televizijama sa nacionalnom frekvencijom emituje se u jutarnjim programima.
- Prilozi o deci vrlo retko se emituju u centralno-informativnim emisijama, što ilustruje i tretman koji im se pridaje u analiziranim medijima.
- Izuzetak je TV 02, koja nema jutarnji program dok se informativni program svodi na vesti u 16:00 i vesti u 23:00/23:30.

- Najveći broj tekstova u dnevnoj štampi objavljeno je u rubrici HRONIKA.

Ovakvo medijsko izveštavanje ima izrazito negativan uticaj na samu decu, ali i percepciju dece u javnosti iz najmanje dva razloga:

1. Neuporedivo je veća šansa da dete dospe u medije ako je direktno ili indirektno akter neke tuče, saobraćajne ili neke druge nesreće ili zlostavljanja nego ako je postiglo neke zapažene rezultate u školi, na nekom takmičenju ili inicirao neke pozitivne akcije ili promene u društvu.
2. Medijsko izveštavanje koje decu stavlja dominantno u negativan kontekst i negativnu konotaciju kao krajnju posledicu ima i negativniju percepciju dece u javnosti, pa se sve češće mogu čuti ocene da su "današnja deca nestašnija, problematičnija i gora nego ranije", što je vrlo diskutabilna ocena i svakako ne doprinosi poboljšanju statusa dece u društvu.

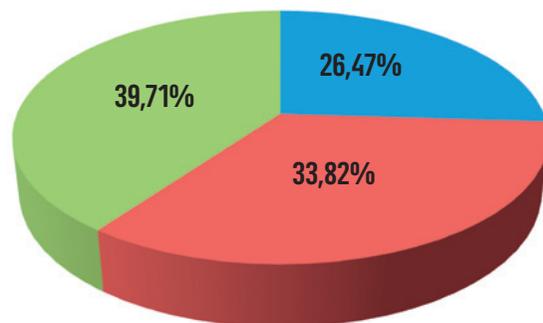
KOLIKO ČESTO SE KRŠE ETIČKI PRINCIPI I KODEKS NOVINARA SRBIJE PRILIKOM IZVEŠTAVANJA O DECI

KRŠENJE ETIČKIH PRINCIPIA I KODEKSA NOVINARA SRBIJE U DNEVNOJ ŠTAMPI

- U 413 tekstova nisu detektovani prekršaji - 89,98%
- U 46 tekstova su detektovani prekršaji - 10,02%

NAJČEŠĆI PREKRŠAJI PRILIKOM IZVEŠTAVANJA O DECI U DNEVNOJ ŠTAMPI

- Novinaru je zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće, pornografske i sve druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu [18 tekstova] - 26,47%
- Novinar je dužan da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina, osoba sa hendikepom i drugih ugroženih grupa [23 teksta] - 33,82%
- Novinar je obavezan da osigura da dete ne bude ugroženo ili izloženo riziku zbog objavljivanja njegovog imena, fotografije ili snimka sa njegovim likom, kućom, zajednicom u kojoj živi ili prepoznatljivom okolinom [27 tekstova] - 39,71%

KRŠENJE ETIČKIH PRINCIPIA I KODEKSA NOVINARA SRBIJE U DNEVNOJ ŠTAMPI

- Na televizijama nije zabeležen nijedan prekršaj u 310 analiziranih priloga.
- U 46 problematičnih tekstova evidentirano je ukupno 68 prekršaja jer se u pojedinim tekstovima krše dve različite odredbe Kodeksa novinara Srbije (najčešće su to tekstovi sa uznemiravajućim sadržajima i nedozvoljenim otkrivanjem identiteta dece).

- Detektovano je ukupno 12 objava (četiri TV priloga i osam tekstova u dnevnoj štampi) sa elementima kršenja etičkih principa, ali je preovlađujuća procena stručnjaka da te objave ipak ne treba tretirati kao prekršaje Kodeksa novinara Srbije.

ZAKLJUČCI: KAKO DOMAĆI MEDIJI IZVEŠTAVAJU O DECI

- **Mediji veoma retko izveštavaju o deci** — prosečno se beleži manje od jednog priloga dnevno po televiziji (prosečno: 0,89 priloga po televiziji dnevno) i manje od jednog teksta dnevno u dnevnim novinama (prosečno: 0,94 teksta po dnevnom listu dnevno).
- **Negativno ima prednost** — nasilje i razni incidenti po pravilu imaju prednost u odnosu na razna dostignuća koja deca postižu.
- **Deca retko dospevaju u centralne informativne emisije na televizijama**, što ukazuje na to da se temama u vezi sa decom ne pridaje dovoljan značaj.
- **Deca se veoma retko pojavljuju kao sagovornici u medijima**. O njima najčešće govore odrasli, pre svega roditelji i predstavnici državnih institucija, dok se deca veoma retko pitaju za mišljenje ili komentar o temama koje ih se tiču.
- **Deca se vrlo često zloupotrebljavaju zarad senzacionalizma**, posebno u dnevnoj štampi.
- **U većini tekstova i televizijskih priloga nema interpretacije**. U najvećem broju slučajeva, prilikom izveštavanja o negativnim stvarima u vezi sa decom, primarni cilj medija nije da utiču na rešavanje određenog problema, da istražuju uzroke, posledice i moguća rešenja, već da senzacionalističko izveštavanje bude "mamac" za publiku.

ZAKLJUČCI: KAKO DOMAĆI MEDIJI IZVEŠTAVAJU O DECI

- **U svakom desetom tekstu u štampi krše se etički principi i Kodeks novinara Srbije** prilikom izveštavanja o deci, što je posebno alarmantan nalaz.
- **Nedozvoljeno otkrivanje identiteta, ugrožavanje prava i dostojanstva dece i korišćenje neprimerenih i uznemiravajućih sadržaja** najčešći su prekršaji Kodeksa novinara Srbije prilikom izveštavanja o deci.
- **Sekundarna viktimizacija deteta česta je pojava u domaćim medijima**, posebno u dnevnoj štampi, jer načinom izveštavanja mediji često nanose dodatnu štetu detetu koje je već pretrpelo određeno nasilje, zlostavljanje ili nesreću.
- **Mediji zanemaruju ono što se naziva "najbolji interes deteta"** kao jedan od principa Konvencija o pravima deteta.
- **Mediji ne primenjuju u dovoljnoj meri inovativne načine izveštavanja o deci** da bi privukli i angažovali decu i prilagodili im teme kojima se bave.
- **Sve prethodno navedeno dovodi do stvaranja "nezdrave" medijske klime** koja negativno utiče i na samu decu i na percepciju dece u javnosti.

ZAKLJUČCI: KAKO DOMAĆI MEDIJI IZVEŠTAVAJU O DECI

NEZAINTERESOVANO

Televizije sa nacionalnom frekvencijom i dnevne novine objave prosečno manje od jednog priloga posvećenog deci dnevno. Televizije emituju u proseku 0,89 priloga dnevno. Dnevna štampa objavi u proseku 0,94 teksta dnevno.

NEGATIVNO

Više od polovine ukupnog broja priloga koje objave televizije i dnevna štampa odnose se na zlostavljanje dece, nesreće, nasilje i narkomaniju.

SENZACIONALNO

U svakom desetom tekstu koje objavi dnevna štampa krše se etički principi i Kodeks novinara Srbije prilikom izveštavanja o deci.

NAJČEŠĆE NOVINARSKÉ DILEME I GREŠKE

- "Blurovanje" fotografija i video zapisa sa likom deteta.
- Odabir fotografija dece i zašto portret nije prikladan izbor ako prikrivamo identitet.
  - Posredno otkrivanje identiteta deteta.
  - Upotreba uznemiravajućih sadržaja.
- Šta je cilj novinara koji izveštavaju o deci: interpretacija, zadiranje u privatnost, senzacionalizam?
- Da li dovoljno razmišljamo o sekundarnoj viktimizaciji?

CEPROM

Centar za profesionalizaciju
medija i medijsku pismenost

PROFESIONALNO

KVALITETNO

ODGOVORNO